

Sygn. akt III AUa 1322/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 sierpnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Ewa Naze

Sędziowie: SSA Joanna Baranowska

SSA Beata Michalska (spr.)

Protokolant: sekr. sąd. Małgorzata Matusiak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 sierpnia 2015 r. w Ł.

sprawy **M. R.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o emeryturę

na skutek apelacji M. R.

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 16 września 2014 r. sygn. akt VIII U 6470/13

oddala apelację

Sygn.akt III AUa 1322/14

UZASADNIENIE

Ubezpieczony M. R. w dniu 25 października 2013r. odwołał się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. z 11 września 2013r. odmawiającej przyznania mu prawa do emerytury na podstawie art.184 i art.32 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j.t.: Dz.U. z 2015r., poz.748 ze zm.) . Ubezpieczony wniósł o zaliczenie do okresu pracy w szczególnych warunkach zatrudnienia w W. Zakładach (...) w Ł. na stanowisku frezera i kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony oraz całego okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w Ł. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie . Podniósł , że ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999r. udowodnił 4 lata, 1 miesiąc i 7 dni okresów pracy w szczególnych warunkach, od 24 kwietnia 1984r. do 31 maja 1988 r.

w Przedsiębiorstwie (...) w Ł. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego.

Sąd Okręgowy w Łodzi wyrokiem z 16 września 2014r., w sprawie VIII U 6470/13 oddalił odwołanie.

Rozstrzygnięcie zapadło po następujących ustaleniach faktycznych i prawnych:

M. R., ur. (...), po ukończeniu 60 lat wniósł o przyznanie mu prawa do emerytury. Jak ustalił Sąd Okręgowy , w okresie od 1 września 1969r. do 14 lipca 1975r. pracował w W. Zakładach (...) w Ł.. Wnioskodawca został zatrudniony w

celu nauki zawodu frezera na okres 3 lat. Następnie otrzymał angażę na stanowiska : od 14 czerwca 1972r. do 20 października 1972r. – frezera; od 11 listopada 1974r. do 14 lipca 1975r. – kierowcy wywrotki (4,5 tony). W czasie zatrudnienia w tym zakładzie odbył zasadniczą służbę wojskową od 25 października 1972r. do 14 października 1974r., a w dniu 11 listopada 1974r. ponownie powrócił do pracy w zakładzie.

Zgodnie z ustaleniami Sądu pierwszej instancji, wnioskodawca, jako uczeń szkoły przyzakładowej, w tygodniu uczęszczał na zajęcia lekcyjne przez 3 dni, a przez kolejne 3 dni pracował. Po ukończeniu szkoły zawodowej pracował jako frezer. Frezował części do maszyn włókienniczych. Prace te wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Nie był oddelegowany do innych prac. Po odbyciu zasadniczej służby wojskowej wnioskodawca podjął pracę w zakładzie jako kierowca samochodu ciężarowego – wywrotki o ładowności powyżej 3,5 tony, a w późniejszym okresie jako kierowca samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony marki (...). Wnioskodawca wywoził odlewy z odlewni, przywoził piasek odlewniczy i żeliwo. Pracę kierowcy samochodu ciężarowego wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Nie był oddelegowany do innych prac. Pracodawca nie wydał wnioskodawcy świadectwa wykonywania prac w warunkach szczególnych.

W okresie od 24 lipca 1975r. do 31 maja 1988r. ubezpieczony był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy. Wnioskodawca otrzymał angażę na stanowisku : od 24 lipca 1975r. do 1 marca 1981r. - kierowcy, od 2 marca 1981r. do 31 października 1981r. – mechanika samochodowego; od 1 listopada 1981r. do 14 sierpnia 1983r. – kierowcy, od 15 sierpnia 1983r. do 23 kwietnia 1984r. – mechanika samochodowego; od 24 kwietnia 1984r. do 31 maja 1988r. – kierowcy .

Pracodawca wystawił wnioskodawcy świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, w którym potwierdził, że w okresie od 24 kwietnia 1984r. do 31 maja 1988r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace „kierowcy samochodów ciężarowych powyżej 3,5 tony”, na stanowisku „kierowca”, wymienionym w wykazie A, dział VIII, poz. 2 pkt 5 - stanowiącym załącznik do zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 roku w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (Dz. Urz. (...) nr 1-3, poz. 1).

Według ustaleń Sądu Okręgowego, wykonując pracę na stanowisku kierowcy, ubezpieczony kierował samochodami marki (...), (...), a w późniejszym okresie marki (...). Dowoził materiały budowlane na budowy. Pracę tę wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a nawet w godzinach nadliczbowych. Zakład zajmował się remontami budowlanymi i pracami budowlanymi. W tym okresie nie było postojów. Wnioskodawca nie był oddelegowywany do innych prac. Wg ustaleń Sądu Okręgowego, wykonując pracę na stanowisku mechanika samochodowego, wnioskodawca pracował w warsztacie samochodowym. Warsztat samochodowy był halą. Wykonywał prace przy naprawach samochodów zarówno w kanałach remontowych, jak i poza kanałami remontowymi. Wykonywał wszystkie prace remontowe, zgodnie z aktualnym zapotrzebowaniem.

Wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Na dzień 1 stycznia 1999r. posiada łącznie 28 lat, 10 miesięcy i 24 dni stażu pracy . Organ rentowy zaliczył do stażu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych 4 lata, 1 miesiąc i 7 dni (od 24 kwietnia 1984r. do 31 maja 1998 r.).

Ustaleń faktycznych Sąd Okręgowy dokonał na podstawie zgromadzonych w aktach sprawy oraz w aktach ZUS dokumentów i zeznań świadków: W. D., I. T., A. G. i J. K., którzy pracowali z wnioskodawcą w spornych okresach, a zatem mieli pełną wiedzę na temat charakteru zatrudnienia wnioskodawcy i wykonywanych przez niego czynności. Sąd Okręgowy nie dał wiary zeznaniom wnioskodawcy w części, w której twierdził, że jako mechanik samochodowy w (...) pracował cały czas w kanałach remontowych . Wnioskodawca bowiem zeznając na kolejnej rozprawie twierdził, że wykonywał zarówno prace w kanałach remontowych, jak i poza kanałami remontowymi. Twierdzenia wnioskodawcy o wykonywaniu pracy zarówno w kanałach remontowych, jak i poza kanałami remontowymi znajdują potwierdzenie w zeznaniach świadka I. T. .

W uzasadnieniu stanu prawnego przywołano art. 184 ust. 1 i 2, art. 32 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j.t.: Dz.U. z 2015r., poz. 748), w myśl których ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy tj. w dniu 1 stycznia 1999r. osiągnęli: okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (25 lat), jak też nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. Nadto powołano § 2 ust. 1, 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43, z późn. zm.), iż okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn i ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

Sąd podkreślił, że nabycie prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym

jest przywilejem w stosunku do nabywania emerytur w powszechnym wieku emerytalnym, zatem skorzystanie z tego prawa nie może podlegać uznaniu lub opierać się na wykładni rozszerzającej, ale powinno mieć oparcie w ustalonych okolicznościach faktycznych sprawy, które spełniają prawne wymagania zakwalifikowania określonej pracy jako zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W ocenie Sądu pierwszej instancji, wnioskodawca nie spełnia warunku posiadania 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Okres nauki zawodu (od 1 września 1969 r. do 13 czerwca 1972 r.) bez względu na faktyczny wymiar wykonywanej w ramach przyuczenia do zawodu pracy, nie jest okresem pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, gdyż praca ucznia nie była wykonywana w sposób stały i w pełnym wymiarze czasu pracy, ustanowionym dla danego stanowiska pracy (§ 2 cyt. rozporządzenia). Ze względu na połączenie nauki zawodu z obowiązkiem doksztalcenia się w zasadniczej szkole zawodowej, okres ten nie stanowił okresu pracy w szczególnych warunkach, gdyż z założenia uczeń przyuczony do wykonywania określonych w art. 32 ust. 2 u.e.r.f.u.s., prac o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia, nie mógł ich wykonywać i faktycznie nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Następnie od dnia 14 czerwca 1972r. do 20 października 1972r. wnioskodawca pracował jako frezer. Zajmował się frezowaniem części do maszyn włókienniczych. Frezowanie zaś oznacza rodzaj obróbki skrawaniem i są to prace wymienione w dziale III poz. 23 polegające na wybijaniu, oczyszczaniu i wykańczaniu odlewów i dlatego pracę frezera należy zaliczyć do prac w warunkach szczególnych. Od 25 października 1972r. do 14 października 1974r. ubezpieczony odbywał zasadniczą służbę wojskową, a 11 listopada 1974r. ponownie powrócił do pracy w zakładzie na stanowisko kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony. Sąd Okręgowy w całości podzielił stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Najwyższego z 6 kwietnia 2006r., w sprawie III UK 5/2006 (OSNP 2007/7-8 poz. 108), zgodnie z którym żołnierzowi zatrudnionemu przed powołaniem do czynnej służby wojskowej w warunkach szczególnych (I kategorii zatrudnienia), który po zakończeniu tej służby podjął zatrudnienie w tych samych warunkach czas odbywania służby wojskowej wlicza się do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem przed powołaniem do służby wojskowej oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie. Sąd Okręgowy w całości podzielił również pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z dnia 9 marca 2010 roku, I UK 333/2009, w którym analizował uprawnienie żołnierza powracającego do tego samego pracodawcy, biorąc za podstawę treść § 5 rozporządzenia z 22 listopada

1968r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin (w późniejszym brzmieniu obowiązującym od 4 kwietnia 1975 r.), który analogicznie do cytowanego wyżej § 3 tego rozporządzenia, regulował przedmiotową kwestię (§ 5 w/w rozporządzenia w brzmieniu obowiązującym od dnia 4 kwietnia 1975 roku stanowił, iż „żołnierzowi, który podjął zatrudnienie stosownie do zasad określonych w § 2-4, wlicza się czas odbywania służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął zatrudnienie, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem w tym zakładzie oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie”). W rezultacie tych rozważań Sąd Okręgowy zaliczył do stażu pracy w warunkach szczególnych również okres zasadniczej służby wojskowej.

Odnosnie zatrudnienia w (...) w Ł., zdanie Sądu pierwszej instancji wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony : od 24 lipca 1975 r. do 1 marca 1981r.; od 1 listopada 1981r. do 14 sierpnia 1983r. ; od 24 kwietnia 1984r. do 31 maja 1988r. Jest to praca wymieniona w wykazie A , dziale VIII pkt 2 , zał. do cyt. rozporządzenia z 7 lutego 1983r. Nie uwzględnił natomiast do warunków szczególnych okresu pracy na stanowisku mechanika samochodowego od 2 marca 1981r. do 31 października 1981r. i od 15 sierpnia 1983r. do 23 kwietnia 1984r. W ocenie Sądu Okręgowego zgromadzone dowody wskazują , że ubezpieczony wykonywał w tym czasie prace w warsztacie samochodowym przy naprawach samochodów zarówno w kanałach remontowych, jak i poza kanałami remontowymi.

Pracą w warunkach szczególnych jest praca wykonywana w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych , określoną w wykazie A, dziale XIV pod poz. 16.

W ocenie Sądu Okręgowego łączny okres pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych wynosi 14 lat, 6 miesięcy i 12 dni i obejmuje zatrudnienie:

- od 14 czerwca 1972r. do 20 października 1972r. - 4 miesiące, 17 dni;
- od 25 października 1972r. do 14 października 1974r. – 1 rok, 11 miesięcy, 21 dni;
- od 11 listopada 1974 r. do 14 lipca 1975r. – 8 miesięcy, 4 dni;
- od 24 lipca 1975 r. do 1 marca 1981r. - 5 lat, 7 miesięcy, 9 dni;
- od 1 listopada 1981r. do 14 sierpnia 1983r. – 1 rok, 9 miesięcy, 14 dni;
- od 24 kwietnia 1984r. do 31 maja 1988r. – 4 lata, 1 miesiąc, 7 dni (okres zaliczony przez ZUS).

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości ubezpieczony, reprezentowany przez fachowego pełnomocnika i zarzucił naruszenie § 2 cyt. rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze poprzez błędną jego wykładnię i uznanie, że wykonywanie pracy jako mechanik samochodowy w kanałach remontowych, jak i poza kanałami remontowymi, zgodnie z aktualnym zapotrzebowaniem nie spełnia przesłanki wykonywania pracy w szczególnych warunkach w sposób stały i w pełnym wymiarze czasu pracy, w sytuacji gdy Sąd Okręgowy nie poczynił żadnych ustaleń co do częstotliwości wykonywania czynności poza kanałami remontowymi.

Zdaniem apelującego, stanowisko Sądu Okręgowego co do oceny okresów, w których wnioskodawca zajmował stanowisko mechanika samochodowego, tj. od dnia 2 marca 1981 r. do 31 października 1981 r. oraz od 15 sierpnia 1983 r. do 23 kwietnia 1984 r. w (...) nie jest trafne i stoi w sprzeczności z wykładnią przepisu § 2 cyt. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Zgodnie z linią orzecniczą Sądu Najwyższego podejmowanie czynności w warunkach nienarażających na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia mających charakter incydentalny, krótkotrwały, uboczny nie uniemożliwia uznania pracy za wykonywaną stale i w pełnym wymiarze (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008, I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 75 oraz z dnia 22 kwietnia 2009 r.,

II UK 333/08). Wykonywanie przez 100 % czasu pracy wyłącznie pracy w szczególnych warunkach jest praktycznie niemożliwe w żadnym procesie technologicznym i nie były intencją ustawodawcy przyznanie prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym wyłącznie osobom, które przez pełną dniówkę roboczą nie wykonują żadnych innych czynności poza wymienionymi w wykazie A. Jak wskazują poglądy Sądu Najwyższego przytoczone powyżej, w ramach pracy w warunkach szczególnych wykonuje się także inne czynności mające związek z taką pracą .

Tymczasem Sąd pierwszej instancji nie dokonał ustaleń co do okoliczności, jak często wnioskodawca wykonywał prace poza kanałami remontowymi, tj. jak często istniało zapotrzebowanie na takie prace. Wskazując na powyższe, w ocenie apelującego, cały okres zatrudnienia wnioskodawcy na stanowisku mechanika samochodowego w (...) winien być zaliczony do okresu pracy w warunkach szczególnych.

Nadto apelujący wniósł o dopuszczenie dowodu z zeznań wnioskodawcy oraz z zeznań świadków W. D. i I. T. na okoliczność charakteru pracy w okresie zajmowania stanowiska mechanika samochodowego w (...), w szczególności proporcji pomiędzy czynnościami wykonywanymi w kanałach remontowych i poza tymi kanałami. Na rozprawie przed Sądem drugiej instancji apelujący cofnął wniosek o dopuszczenie dowodu z uzupełniającego przesłuchania świadków I. T. i W. D..

W konkluzji swojego stanowiska apelujący wniósł o zmianę skarżonego wyroku poprzez uwzględnienie odwołania wnioskodawcy oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym, ewentualnie o uchylenie skarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji wraz z rozstrzygnięciem o kosztach postępowania odwoławczego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i jako taka podlegała oddaleniu. Sąd pierwszej instancji przeprowadził właściwe postępowanie dowodowe, dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, które Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne, a to sprawia, że nie zachodzi potrzeba ich szczególnego ponownego przytaczania.

W niniejszej sprawie ubezpieczony domagał się ustalenia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym po ukończeniu 60 roku życia. Zgodnie z treścią art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j.t.: Dz.U. z 2015r., poz. 748 ze zm.) ubezpieczeni urodzeni, jak wnioskodawca, po dniu 31 grudnia 1948 r., uzyskują prawo do emerytury po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 tej ustawy, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym oraz mają niezbędny okres składkowy i nieskładkowy, o którym stanowi art. 27 ustawy, tj. 25 lat dla mężczyzn. Niezbędnym warunkiem jest również nieprzystąpienie do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenie wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa . Zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) winien wykazać co najmniej 15 lat pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wymienionych w załączniku do przedmiotowego rozporządzenia. Jak wynika z cytowanych przepisów rozporządzenia i ukształtowanego na ich tle orzecznictwa Sądu Najwyższego, praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 września 2007 r., III UK 27/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 325; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 75 i z dnia 24 marca 2009 r., I PK 194/08, OSNP 2010 nr 23-24, poz. 281).

Organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury w niższym wieku z powodu nieudowodnienia wymaganego 15-letniego stażu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze . Wg wyliczeń ZUS ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999r. udowodnił 28 lat, 10 miesięcy i 24 dni okresów składkowych i nieskładkowych oraz 4 lata , 1 miesiąc i 7 dni pracy w szczególnych warunkach, tj. od 24 kwietnia 1984r. do 31 maja 1988r., na podstawie

świadczenia wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawionego przez pracodawcę (...) w Ł.. Dodatkowo Sąd Okręgowy uwzględnił do stażu pracy w warunkach szczególnych na podstawie akt osobowych i zeznań świadków A. G. i J. K. okres zatrudnienia wnioskodawcy od 14 czerwca 1972r. do 20 października 1972r. na stanowisku frezera i kierowcy samochodu ciężarowego o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony od 11 listopada 1974r. do 14 lipca 1975r. w (...) w Ł.. Okres ten wraz z niespornym okresem zasadniczej służby wojskowej od 25 października 1972r. do 14 października 1974r., wyniósł łącznie 3 lata. Ponadto Sąd Okręgowy zaliczył do okresu pracy w szczególnych warunkach cały (a nie tylko wskazany przez pracodawcę w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach) okres zatrudnienia wnioskodawcy w (...) Ł. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze powyżej 3,5 tony. W rezultacie obok uwzględnionego przez ZUS okresu od 24 kwietnia 1984r. do 31 maja 1988r. (4 lata, 1 miesiąc i 7 dni) Sąd pierwszej instancji uznał za udowodniony dodatkowy okres 7 lat, 4 miesiące i 23 dni pracy w szczególnych warunkach. Tym samym łączny okres zatrudnienia w szczególnych warunkach w (...) Ł. w ocenie Sądu Okręgowego wyniósł 11 lat i 6 miesięcy , co z okresem pracy w (...) daje łącznie 14 lat i 6 miesięcy. Tych ustaleń Sądu pierwszej instancji apelujący nie kwestionował i dlatego w tej części Sąd Apelacyjny podzielił w całości ustalenia faktyczne i ocenę prawną Sądu pierwszej instancji bez potrzeby ich szczegółowej analizy. W świetle zarzutów apelacji spór w sprawie został ograniczony w rezultacie do ustalenia, czy w okresach zatrudnienia w (...) - Ł. praca wnioskodawcy na stanowisku mechanika samochodowego w warsztacie była pracą w warunkach szczególnych wskazaną w wykazie A dziale XIV , pod poz.16 – tj. czy była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych.

W pierwszej kolejności należy zauważyć , że apelujący , reprezentowany przez fachowego pełnomocnika, zarzucił wyrokowi Sądu pierwszej instancji tylko naruszenie prawa materialnego §2 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43, z późn. zm.) poprzez błędną jego wykładnię i uznanie, że wykonywanie pracy jako mechanik samochodowy w kanałach remontowych, jak i poza kanałami remontowymi, zgodnie z aktualnym zapotrzebowaniem nie spełnia przesłanki wykonywania pracy w szczególnych warunkach w sposób stały i w pełnym wymiarze czasu pracy, w sytuacji gdy Sąd Okręgowy nie poczynił żadnych ustaleń co do częstotliwości wykonywania czynności poza kanałami remontowymi.

Jak wyżej zaznaczono, formalne zarzuty apelacji nie dotyczą naruszenia przepisów prawa procesowego. Prawidłowe skonstruowanie zarzutów apelacji wymaga zaś odróżnienia sytuacji, gdy w sprawie wadliwie ustalono stan faktyczny i to dopiero pociągnęło za sobą błędny proces subsumcji od sytuacji, w której prawidłowo ustalony stan faktyczny oceniono w świetle niewłaściwej normy prawnej. W pierwszym przypadku konieczne jest podniesienie zarzutów natury procesowej zmierzających do wykazania błędnego ustalenia przez sąd stanu faktycznego, a dopiero następnie zarzutów naruszenia prawa materialnego. Natomiast zbędne jest podnoszenie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. przy prawidłowych ustaleniach faktycznych. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażany jest pogląd, że ani błędu w subsumpcji nie można skutecznie dowodzić przez kwestionowanie prawidłowości dokonanych przez sąd ustaleń faktycznych, ani też zwalczanie prawidłowości ustaleń faktycznych nie może się odbywać za pomocą samego tylko zarzutu naruszenia prawa materialnego (wyroki Sądu Najwyższego: z 20 grudnia 2001 r. V CKN 510/00, Lex nr 53098; z 26 września 2002 r., III CKN 466/00, Lex nr 74408; z 19 kwietnia 2006 r., (...), Lex nr 198529, z 21 października 2004 r., V CK 81/04, Lex nr 146340; z 21 listopada 2008 r., V CSK 213/08, Lex nr 558628). Zgodnie z art. 378 § 1 k.p.c., sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji; w granicach zaskarżenia bierze jednak pod uwagę nieważność postępowania. Szczegółowej wykładni tego przepisu dokonał Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07 (OSNC 2008, Nr 6, poz. 55), w której przyjęto, że sąd drugiej instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest związany przedstawionymi w niej zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego, wiążą go natomiast zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania.

W niniejszej sprawie - w świetle podniesionych zarzutów naruszenia prawa materialnego przy braku zarzutów naruszenia prawa procesowego - ustalony stan faktyczny zasadniczo nie powinien być sporny . Dlatego marginalnie należy odnieść się do podniesionego zarzutu niepoczynienia przez Sąd pierwszej instancji ustaleń co do częstotliwości

wykonywania w spornym okresie przez wnioskodawcę na stanowisku mechanika samochodowego czynności poza kanałami remontowymi. Nieuwzględnienie tego okresu (od 2 marca do 31 października 1981r. i od 15 sierpnia 1983r. do 23 kwietnia 1984r.) do stażu pracy w szczególnych warunkach ma przy tym zasadnicze znaczenie w sprawie, ponieważ jest to czas wystarczający do ustalenia 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach . Dlatego ocena zakresu czynności wnioskodawcy na stanowisku mechanika samochodowego nabrała kluczowego znaczenia w sprawie. Podkreślić należy, że za pracę w warunkach szczególnych w myśl art. 32 ust. 4 u.e.r.f.u.s. w zw. z § 1 ust. 1 i § 2 ust. 1 ww. rozporządzenia z 7 lutego 1983 r., uznawane są jedynie prace, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach, stanowiących załącznik do rozporządzenia i to wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy. Praca mechanika samochodowego co do zasady pracą w warunkach szczególnych nie jest, może natomiast być uznana za taką pracę jedynie wówczas, gdy polega stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na pracy w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych (Wykaz A dział XIV poz. 16) albo na naprawie pomp wtryskowych, wtryskiwaczy i gaźników do silników spalinowych (wykaz A dział XIV poz. 14). Zarzut apelacji co do wadliwości ustaleń w zakresie spornego okresu jest chybiony, a dodatkowo, jak wyżej zaznaczono, nie opiera się na zarzucie naruszenia prawa procesowego. Sąd Okręgowy przeprowadził obszerne postępowanie dowodowe, ustalił prawidłowo zasadnicze okoliczności w sprawie i ocenił je zgodnie z obowiązującymi przepisami. Odnosząc się do pracy wnioskodawcy na stanowisku mechanika samochodowego w warsztacie , trzeba po pierwsze zaznaczyć , iż żaden z dokumentów pracowniczych (a zgromadzono pełną dokumentację z akt osobowych) nie potwierdza , że w okresie zatrudnienia jako mechanik samochodowy wnioskodawca pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych przy naprawie pojazdów mechanicznych w kanałach remontowych. W tym miejscu należy podzielić stanowisko Sądu Okręgowego , że przewidziane w art. 184 w zw. z art. 32 u.e.r.f.u.s. prawo do emerytury w niższym wieku emerytalnym niż powszechnie przyjęty stanowi przywilej i odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 27 cyt. ustawy emerytalnej, a zatem regulujące je przepisy należy wyklądać w sposób ścisły i gwarantujący zachowanie celu uzasadniającego to odstępstwo. Natomiast w niniejszej sprawie zeznania świadków miałyby zmierzać do obalenia dowodu z dokumentu, ponieważ pracodawca wystawił wnioskodawcy świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach odnoszące się do całego okresu zatrudnienia od 24 lipca 1975r. do 31 maja 1988r. , w którym potwierdził, jako okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach , tylko zatrudnienie od 24 kwietnia 1984r. do 31 maja 1988r. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego. Ponadto sam wnioskodawca w odwołaniu nie wskazuje, aby w okresie zatrudnienia w (...) - Ł. na stanowisku mechanika samochodowego wykonywał pracę w szczególnych warunkach . Tym niemniej Sąd Okręgowy dopuścił z urzędu dowód z uzupełniającego przesłuchania świadka I. T. i strony właśnie na okoliczność charakteru pracy na stanowisku mechanika samochodowego. Chybiony jest zatem zarzut braku ustaleń w tym zakresie. Świadek potwierdził, że wnioskodawca pracował, jako mechanik samochodowy przez okres około 1-2 lat przy naprawie samochodów w warsztacie. Świadek wyjaśnił , że naprawy dobywały się zarówno w kanałach remontowych, jak i poza nimi. Na pytanie Sądu świadek nie potrafił określić , gdzie wnioskodawca spędzał więcej czasu: czy przy naprawach w kanałach , czy też poza kanałami, ponieważ zależało to od potrzeb pracodawcy. Te zeznania potwierdzają w całości prawidłowość ustaleń Sądu Okręgowego , iż zgromadzone dowody nie pozwalają stwierdzić , aby wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał obowiązki przy naprawach pojazdów mechanicznych w kanałach. Na pewno z zeznań tych, ani z żadnego innego dowodu, nie można wywnioskować , jak dowodzi apelujący, że do głównych obowiązków wnioskodawcy należała naprawa pojazdów mechanicznych na poziomie kanałów remontowych. Przeciwnie – zeznania te jednoznacznie wskazują , że wnioskodawca wykonywał na stanowisku mechanika samochodowego różne równoważne prace naprawcze, zarówno w kanałach remontowych, jak i poza kanałami. Te ostatnie zaś nie miały charakteru prac w szczególnych warunkach.

W rezultacie nie ma podstaw ani faktycznych , ani prawnych do przyporządkowania pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w spornym okresie w (...) - Ł. na stanowisku mechanika samochodowego do jakiegokolwiek rodzaju prac ujętych w wykazie prac w szczególnych warunkach, stanowiącym załącznik do obowiązującego rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r., którą wykonywałby stale i w pełnym wymiarze obowiązującym na danym stanowisku (w tym wypadku 8 godzin dziennie). W konsekwencji tych ustaleń wnioskodawca nie legitymuje się wymaganym ustawą 15-letnim stażem pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze i dlatego nie mógł nabyć prawa do emerytury na podstawie art.184 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z art.32 tej ustawy.

Wobec powyższego należało uznać, że zaskarżony wyrok Sądu I instancji, a także poprzedzająca go decyzja organu rentowego odpowiadają prawu, a apelacja wnioskodawcy, jako pozbawiona uzasadnionych podstaw, podlegała oddaleniu na podstawie art.385 k.p.c.

Przewodnicząca: Sędziowie: